



# vezilo

GLASILO DELOVNIH LJUDI DO BETI, KOMET



## Dosegli zastavljeni cilj

Razvojni programi, ki smo jih zastavili s srednjeročnim načrtom, se uresničujejo hitreje kot sm načrtovali. Rast (obseg) proizvodnje in prodaje se naglo dviga, saj je plan skupnega pri-

hodka ali realizacije v letu 1979 že petinsedemdeset starih milijard, kar pomeni od petdeset milijard v letu 1978 skok za 50 %. V letu 1980 pa bomo verjetno dosegli številko sto milijard.

Ti skoki niso samo na račun zaposlovanja novih delavcev, ampak so posledica nove opreme, sodobnejše tehnologije in organizacije dela. Neopazno postajamo velik gospodarski sistem, ki zahteva drugačen način dela in drugačne odnose v organizaciji. Ni možno upravljati z vsemi dohodki iz centra, zato bo potrebno več samoiniciative v manjših delovnih enotah. S skupnim sistemom načrtovanja bomo tem enotam izdelali merljive cilje, delavci sami med seboj pa naj samostojno iščejo načine dela, kako bi dosegli svoje cilje. Izhajajoč iz globalne ocene bodo parcialni plani lahko dosegljivi, saj imamo najsodobnejšo tehnologijo in dober položaj na tržišču, tako da se nam morajo dvigniti realni osebni dohodki nad prečeje tekstilne industrije.

Potrebujemo novih sto delavcev in smo prvič v naši dvaindvajsetletni zgodovini obstoja Beti prišli v takšen položaj, da ne moremo zaposliti toliko delavcev, kot jih potrebujemo. Iz prej omenjenega vzroka bo prišlo do prerezporeditve delovnih nalog, tako da bodo morali opraviti štirje delavci enako delo kot, prej pet delavcev, ker je bilo preveč prošelj za zaposlitev in smo velikokrat zaposlovali iz socialnih razlogov in ne morda toliko iz delovnih potreb. Vse to neizogibno vodi v prisilno večanje produktivnosti v proizvodnji in v administraciji in k opuščanju nepotrebnih delovnih nalog. Ročna dela v skladiščih, pri pregledih, v transportu in še marsikje bodo morale vse bolj izpodrivati delovne priprave in drugi delovni pripo-

(nadaljevanje na 2. st.)

Svet za vprašanje družbenoekonomskega in političnega položaja žensk pri predsedstvu RK SZDL Slovenije je dal letos pobudo, da je bila ustanovljena problemska konferenca z naslovom „Delavka v združenem delu.“ Konferenco, ki bo predvidoma v decembru, pripravlja ta svet skupaj z republiškim svetom Zveze sindikatov Slovenije, priprave pa so medtem stekle tudi že v številnih delovnih organizacijah kot v občinah.

Čemu nova problemska konferenca? Osvetila in vsestransko naj bi pomagala do odgovorov na naslednje vsebinske sklepe:

1. perspektivni razvoj Slovenije s stališč ekonomskih sprememb in uvajanja sodobne tehnologije ter njenih posledic za zaposlovanje in družbeno uveljavljanje žensk;

2. uveljavljanje delavke kot samoupravljalke;

3. zagotavljanje pogojev za polno poklicno in družbeno uveljavljanje delavk (varstvo delovne in zdravstvene sposobnosti zaposlenih,

### Delavka v združenem delu

družbene skrbi za otroke in pod.).

V Sloveniji je med vsemi zaposlenimi 43,6 odst. žensk. Še bolj zaskrbljujoč podatek, da je med vsemi zaposlenimi velik odstotek nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev (žensk kar 60 %). Problemska konferenca bo morala zlasti osvetliti vprašanje izobraževanja, delovnega (poklicnega) uveljavljanja in nagrajevanja delavk. Zlasti izobraževanje ob delu in na delu zelo zanima ženske, saj jim je treba omogočiti hitrejše prodiranje v poklice, ki jih odpira nova tehnologija.

Uveljavljanje ženske kot samoupravljalke, varstvo delovne in zdravstvene sposobnosti žensk, prepočasno reševanje družbene skrbi za družino in otroke, problemi združenega dela z vidika zaščite materinstva, gibanje rojstev, umrljivosti novorojenčkov, bolezenskih nosečnosti, izostankov zaradi nege obolelih družinskih članov — o vsem tem in še o marsičem bo tekla beseda na problemski konferenci.



#### URESNIČENA ZGODOVINSKA NAPOVED —

„Narode Jugoslavije lahko predstavlja samo AVNOJ in organi, ki iz njega izhajajo, kajti izšel je iz krvavega osvobodilnega boja naših narodov in je zato predvsem poklican, da postane nosilec suverenosti in resnične ljudske oblasti. Že danes je gotovo, tako kot je gotova naša zmaga, da narodi Jugoslavije ne bodo več presenečeni kakor leta 1918, ko so jim drugi kovali njihovo usodo. Narodi Jugoslavije so s svojimi boji in svojimi žrtvami toliko žrtvovali za svojo nacionalno osvoboditev, kakor redkokateri narod Evrope. Zato bo v novi Jugoslaviji svobodna in združena federativna skupnost zgrajena samo in izključno z voljo in sporazumevanjem med njenimi svobodnimi in neodvisnimi narodi.“ (Dr. Ivan Ribar, 29. novembra 1943, v Jajcu)

Pečat na Ribarjeve preroške besede je bil Titov podpis deklaracij o razglasitvi Republike. Premislimo natanko 35 let stare Ribarjeve besede. Suverenost in resnična ljudska oblast. Neodvisnost od volje drugih. Sporazumevanje med svobodnimi in neodvisnimi narodi. Do potankosti uresničenje avnojsko načelo.

## VTISI Z 9. KONGRESA ZSS – VTISI Z 9. KONGRESA ZSS – VTISI Z 9. KONGRESA ZSS – VTISI Z 9. KONGR

Mislím, da je lahko vsakdo, ki je le malo svoje pozornosti posvetil delu tega kongresa, dobil sliko o njem prek sredstev javnega obveščanja. Moj namen torej ni ponavljati stvari, ki so bile objavljene v časnikih in drugih javnih občilih.

Kot delegat tega kongresa bom skušal opisati vtise, a naj

(nadaljevanje s 1. st.)

močki, ker bo postalo tudi pri nas živo delo najdražje. Lahko trdimo, da je naša delovna organizacija šele sedaj dosegla v začetku zastavljeni cilj: spremeniti naše okolje iz zaostalega kmečkega področja v normalno razvit industrijski center.

NIKOLA PODREBARAC

### ZAHVALA

Ob tragični smrti mojega moža Jožeta Nemaniča se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji, sodelavcem iz barvarne, mojim sodelavcem iz pletilnice za vence, pomoč in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki so mi stali ob strani v teh težkih trenutkih.

FANCIKA NEMANIČ  
S HČERKO

### ZAHVALA

Ob smrti dragega moža Jožeta Urbančiča se iskreno zahvaljujemo njegovim sodelavcem, sindikalni organizaciji za pomoč, vence, izrečeno sožalje, za sočustvovanje. Hvala vsem, ki so imeli mojega moža radi.

STANKA URBANČIČ  
Z DRUŽINO

### ZAHVALA

Ob boleči izgubi očeta Antona Kapušina se zahvaljujem sindikalni organizaciji Komet in sodelavkam za podarjene vence, izrečeno sožalje in tolažilne besede.

Hvala vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti.

ZALUJOČA HČERKA  
ZINKA Z DRUŽINO

### ZAHVALA

Ob nenadni izgubi dragega brata Jožeta Nemaniča se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji Komet za podarjene vence, izraze sožalja ter za spremstvo na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČA SESTRA  
ANGELA Z DRUŽINO

povem, da sem sodeloval tudi v pripravah na ta kongres. Tu mislim predvsem na skupne dogovore delegatov dolenske regije, kjer smo se dogovorili o problematiki, ki naj bi bila podana v razpravah, a sem bil vseeno presenečen nad dobro pripravljenostjo kongresa.

Že prihod v mesto Maribor je dal slutiti, da je kongres pripravljen, da organizacija poteka na najvišji možni stopnji. Mislim, da v Mariboru ni bilo poslopja, ki ne bi razodevalo, kaj se bo dogajalo tiste dni v mestu ob Dravi. Maribor je bil v času kongresa čist, urejen in okrašen, da je dobil popolnoma novo podobo.

Mariborski organizatorji so pristrčno sprejeli vse delegate. Odlično je bil urejen prevoz iz mesta do krajev, kjer smo prenočevali. Ves čas kongresa so bile najrazličnejše kulturno-umetniške prireditve. Deloval je Press center, ki je izdajal posebne biltene, kjer je lahko vsakdo izvedel, kaj se dogaja v Mariboru, kako potekajo razprave v posameznih komisijah itd.

Kongres je pričel z delom do sekunde točno, torej ob 19. uri. Obširen, skoraj uro in pol dolg referat je imel predsednik ZSS tovariš Vinko Hafner. V svojem poročilu je pregledal delo slovenskega sindikata v preteklosti. Posebej je obdelal in ocenil družbeno-ekonomske razmere in delovanje slovenskih sindikatov med 8. in 9. kongresom. Poudaril je, da so se slovenski sindikati borili in si prizadevali za uspešen razvoj proizvodjalnih sil in za krepitve materialne podlage združenega dela. Uspehi na tem področju so bili ponekod bolj vidni, spet drugod manj. Tovariš Hafner je posebej poudaril prizadevanja slovenskih sindikatov za uveljavljanje načela delitve po delu in rezultatih dela. Na tem področju je bilo sicer veliko storjenega, bo pa v prihodnje še veliko dela.

Osvetljeno je bilo tudi to, da je velika večina proizvodnih delavcev nagrajevana po učinku. Strokovni in administrativni delavci pa so nagrajevani po pavšalnih, nespodbudnih merilih, kot so na primer: raven strokovne izobrazbe, zahtevnost delovnega mesta itd. Premalo pa je bilo storjenega, da bi nagrajevali take ljudi po sposobnostih, po kreativnosti in podobnem. Prav tu se je največkrat upoštevala nesrečna in neposrečena uravnilovka. Tovariš Hafner je veliko govoril o razvoju samoupravljanja v luči ustave in za-

kona o združenem delu ter poudaril, da ni pravega samoupravljanja brez dobrega gospodarjenja in obratno. Poudaril je tudi, da se bo sindikat v prihodnosti še bolj boril za spodbujanje inventivne dejavnosti, za primerno nagrajevanje ljudi, ki dajejo na tem področju določene kvalitativne rešitve itd.

Za uspešno delovanje sindikatov je zlasti pomembno njihovo sodelovanje z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, ki imajo prav tako svojo z ustavo opredeljeno in v stvarnosti potrjeno družbeno vlogo. Če bo tako sodelovanje potekalo v redu kot doslej, bo sindikat kot najširša družbenopolitična organizacija delavcev dosegal pri svojem delu še boljše rezultate.

Ves čas kongresa sem sodeloval v komisiji za družbeno-ekonomske odnose in stabilizacijo. Tu mislim, seveda, na čas izven plenarnega dela. V tej komisiji je bilo največ razpravljalcev. Takole približno sto dvajset jih je bilo. V razpravah je bilo veliko govora o planiranju v OZD ter o odnosih pri pridobivanju dohodka. Uvodni del je podal tovariš Emil Šuster, ki je poudaril, da večina delovnih organizacij nimajo izdelanih samoupravnih sporazumov o temeljnih planov. Tam, kjer jih imajo, pa so vse preveč splošni. Podčrtano je bilo, da morajo biti plani konkretni, da mora biti planiranje celovito, tako, ki ne zajema razširitve proizvodnih programov za vsako ceno.

Zanimiva je bila razprava delegata iz Cementarne Anhovo. Povedal je, da poslujejo z izgubo kljub novim strojem in prostorom. Dejal je, da je v ceni tone cementa zajeta energija s sedemdesetimi odstotki. Da je stvar še težja, odobravajo ceno energije republiški organi, ceno cementa pa zvezni. Podobne težave imajo tudi papirmičarji.

Slovenski kongres je spremljalo tudi nekaj delegacij iz tujine. V imenu tujih delegacij je pozdravil kongres predstavnik Katalonije, ki je nakazal probleme španskih delavcev, borbo v ilegali Francovega režima in sedaj, ko delajo legalno že približno leto dni. Povedal je, da se španski delavci borijo za demokratične odnose, da pa obstojajo še vedno ljudje, ki si žele vrnitev diktature, kakršna je bila Francova. V sklepnem delu plenarne seje je sprejel kongres predlog sklepov in dopolnila, ki so prispela med razpravo.

Med pomembnimi sklepi naj navedem, da si je kongres zadal nalogo:

– da se bo boril za dosledno uveljavljanje delegatskega sistema in za razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja,

– za uveljavljanje delitve po delu in rezultatih dela,

– sindikati si bodo prizadevali za razvoj družbenega in osebnega standarda, za kulturno življenje ter smotno izrabo časa,

– za pospeševanje in pravilno stimuliranje ustvarjalnosti delavcev,

– sindikati kot odgovorni nosilci celotnega urejanja delitve OD bodo še naprej oblikovali konkretna stališča uveljavljanja načel delitve po delu ter se zavzemali za poenotenje teh stališč v celotni Jugoslaviji.

Svoja razmišljanja zaključujem z ugotovitvijo, da je bil kongres zelo kritičen in zasluži vso pohvalo glede organiziranosti.

TONE MATJAŠIČ

### ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Vinka Iljaša se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, posebno pa še sindikalni organizaciji Beti in Komet za podarjene vence in razumevanje.

ZALUJOČA ŽENA  
IN OTROCI Z  
DRUŽINAMI

### ZAHVALA

Ob nepričakovni izgubi našega dragega Alfonza Kozelja iz Ptuj se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji in sodelavcem iz TOZD Pletilnica za denarno pomoč in izrečeno sožalje.

EDO FERK  
Z DRUŽINO

### ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi mojega ljubega moža in očeta ANTONA DRAGOVANA se iskreno zahvaljujemo osnovni organizaciji sindikata TOZD Konfekcija Metlika ter delavkam obeh izmen za podarjene vence in materialno pomoč. Hvala vsem, ki so nam izrekli sožalje, občustvovali z nami in nam pomagali v najtežjih trenutkih.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki so nam pomagali na kakršen koli način.

ZALUJOČI:  
žena Katarina,  
sinova Branko  
in Anton

## Fluktuacija

Pod fluktuacijo razumemo spremembo kadrov neke DO. Lahko je pozitivna ali pa negativna. O pozitivni fluktuaciji govorimo takrat, ko odhajajo iz DO nesposobni delavci in tisti, ki so glede na proizvodni program preštevilni. Negativna fluktuacija pa zajema vse druge primere, ko delavci odhajajo zaradi različnih vzrokov subjektivnega ali objektivnega značaja. Ne glede na to ali je fluktuacija potreba ali zlo, je draga, zato je razumljivo, da si vsaka DO želi, da bi bili njeni kadri čim bolj ustaljeni. Posebno to velja za strokovne in usposobljene kadre.

Proučevanja problema fluktuacije so pokazala, da najpogostejše menjajo delovno mesto in delovno organizacijo mlajši ljudje in, kar je presenetljivo, delavci okrog 40 let starosti. Ljudje med tema starostima, kakor tudi po 40 letu starosti, so v tem pogledu mnogo bolj stabilni. Vprašujemo se, kakšni so vzroki, da v tej starosti prihaja do tako pogostnega menjavanja delovnega kolektiva.

Lahko rečemo, da na fluktuacijo vplivajo številni vzroki,

nekateri med njimi niso v neposredni zvezi s karakteristikami delavcev. Med njimi je v prvi vrsti povečan interes DO, da bi svojo kadrovsko strukturo izpolnjevala s kvalificiranimi delavci. In to so ravno delavci od 35 do 40 leta starosti. Zato ni čudno, da le-ti tako pogosto menjajo delovni kolektiv in izbirajo tista podjetja, ki jim nudijo boljše pogoje. Vendar pa obstajajo tudi drugi vzroki, ki povzročajo povečano fluktuacijo starejših delavcev. Tu je v prvi vrsti zmanjšanje družinske odgovornosti. Do te starosti ima namreč že večina ljudi urejene družinske razmere: ima svoj dom, otroci so odrasli in preskrbljeni, tako da obveznosti do družine niso več tako velike. Kot drugi možni vzrok povečane fluktuacije lahko navedemo nezadovoljene ambicije in interese pa tudi spoznanje, da če sedaj ne spremeni dela, ga ne bo nikoli.

Pri mladih delavcih obstajajo še drugi vzroki povečane fluktuacije. Najpogostejši vzrok je neustrezno delovno mesto, ki ne ustreza sposobnostim, nagnjenjem in interesom mladega človeka. Poleg tega na pogosto menjavanje delovnega mesta in delovnega kolektiva vpliva tudi družinski položaj mladega delavca: če ta še ni zasnoval družine in doma, mu ni toliko do stalne zaposlitve kot starejšemu delavcu. Zato mladi ljudje, ki še niso čvrsto vezani na eno delovno organizacijo, odhajajo tja, kjer po njihovem mnenju obstajajo večje možnosti za napredovanje, kjer je delo lažje in kjer je večji zaslužbek.

Kakšna je fluktuacija v naši DO, nam pokaže naslednja tabela: TABELA: Pregled dohodkov delavcev po kvalifikacijski strukturi in stažu v letu 1977

Iz gornje tabele lahko vidimo, da je od skupnega števila odšlo 52 % delavcev, ki so imeli kvalifikacijo in 48 % delavcev, ki niso imeli nobene kvalifikacije. Če pa primerjamo dejansko

TABELA 1

staž v BETI	VS, VIŠ	KV	NK	Skupaj	%
do 6 mes.	1	2	5	8	20,6
6 - 12 mes.	2	4	5	11	
12 - 24 mes.	5	8	5	18	19,6
24 - 36 mes.	1	3	3	7	7,6
36 in več	4	18	26	48	52,0
skupaj					
odšli	13	35	44	92	
% odšli	52,2		47,8		

kvalifikacijsko strukturo zaposlenih z odhodi delavcev teh skupin (delavcev s kvalifikacijo je 621, delavcev brez kvalifikacije je 888) fluktuirajo delavci s kvalifikacijo močnejše (62 %) kot delavci brez kvalifikacije (38 %) - razlika je torej še bolj očitna. Številke, označene z zvezdico, kažejo povprečno dobo zaposlenosti v „Beti“, glede na celotno število delavcev, ki so odšli, torej so bili delavci z VS, VIŠ in SS povprečno zaposleni v „Beti“ 12 - 24 mes., delavci s kvalifikacijo 24 - 36 mes., nekvalificirani delavci tri leta in več, kar pomeni sledeče: čimbolj je delavec usposobljen, tem prej odide, kar ima vsekakor negativne materialne posledice. Od vseh odhodov pa vidimo, da nam je odšlo 20,6 % takih, ki so bili zaposleni v „Beti“ do enega leta 19,6 % takih, ki so bili zaposleni od 12 - 24 mes., 7,6 % takih ki so bili zaposleni od 2 - 3 let, in 52 % tistih, ki so bili zaposleni 3 leta in več.

Če upoštevamo, da nam je odšlo 50 % sprejetih kadrov, ki niso imeli več kot 3 leta staža v „Beti“ in če upoštevamo, da je povprečna delovna doba 8 let, ugotovimo, da je 5-krat manjša stabilnost novoprišlega kadra (1 - 3 let) kot je povprečna delovna doba v „Beti“. Glede na to je treba posvetiti večjo pozornost in skrb sprejemnemu postopku in uvajanju delavcev.

Poglejmo še, na kakšen način delavci prekinajo delovno razmerje. TABELA 2: Način prenehanja delovnega razmerja.

TABELA 2

način prenehanja	%
sporazumno	71,1
odpoved podjetja	1,1
odhod v JLA	4,4
premostitev	2,2
invalid. upokoj.	20,6
redna upokoj.	0,0

Iz gornje tabele vidimo, da je največ sporazumnih prekinitiv (71,1 %). V to skupino so zajeti različni vzroki prenehanja delovnega razmerja (delovni pogoji, osebni dohodek, mesebojni odnosi, stanovanjske razmere, krajevne razmere itd.), vendar v sedanjem trenutku nimamo analitičnih podatkov, na osnovi katerih bi lahko dali težo posameznemu vzroku in ga primerno reševali, v bodoče pa se bo v ta namen uporabljal odhodni intervju in ustrezen vprašalnik. Na enak način bo analiziran odstotek invalidskih upokojitev z namenom, ugotoviti vrste bolezni za le-to (poklicne in drugi vrste bolezni, starost ob upokojitvi, delovni staž v „Beti“). Vidimo tudi, da v letu 1977 ni bilo niti ene redne upokojitve, kar kaže, da smo zaposlovali tudi stare delavce brez delovnega staža.

Iz dosedaj razpoložljivih podatkov spoznamo samo problem fluktuacije, ki ga ne moremo ustrezno raziskati, dejstvo pa je, da je splošna fluktuacija v „Beti“ nižja od republiškega povprečja.

JADRANKA KRIŽAN

### ZAHVALA

Ob smrti dragega brata Marka Martana se iskreno zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD Konfekcija za podarjeni venec, sočustvovanje in za izraze sožalja.

KATARINA PAVIČ

## Srečanje

V prvi letošnji radijski oddaji Srečanje je zmagala ekipa Roga iz Ljubljane. Za nasprotnike oziroma za ekipo, s katero so se želeli spopasti, so si izbrali delovni organizaciji TAM in Beti.

Delovno organizacijo Beti so zastopali: Martina Jakofčič, Marija Jakljevič in Jože Petric. Kviz oddaja Srečanje ima namen zblížiti delovne organizacije po vsej Sloveniji, manj je

golega tekmovalnega duha, saj, na primer, Rifle ve, da bi tudi delovni ljudje železarni radi vedeli, koliko delov imajo dvodelne kopalke, oziroma, koliko koles ima dvokolo, da pa marsikdo ne ve, da tehta srce športnika le petdeset dekagramov.

V uradnem, rednem delu tekmovalja so zbrale vse ekipe enako število točk, v podaljškju pa tekmovalci Beti niso odgovorili na vprašanje, katero beograjsko gledališče je sodelovalo letos na Borštnikovem srečanju v Mariboru. Ne smemo jim zameriti, saj vemo, da je v

Beli krajini zelo malo gledaliških predstav.

MARTINA JAKOFČIČ

## Športno srečanje

Športnice kegljaškega kluba iz TOZD Konfekcija Mima peč so povabile vse konfeksijske TOZD iz Beti na športno srečanje. Žal smo se ga udeležile le predstavnice metliške konfeksijske. Tekmovanje je potekalo v prijateljskem razpoloženju.

Zmagale so kegljačice iz Mime peči, Črnomaljkam pa smo dodeliti tretje mesto, četudi niso tekmoval. Srečanje je bilo nepozabno, zato si jih še želimo. Mimopečanke so pripravile družabni večer v delavski menzi. Tu je bilo še veliko lepše in boljše kot na kegljišču. Tovariš Bevc nam je razkazal njihove prostore, ki smo jih nekatere med nami prvič videle.

V kratkem času bomo tudi me iz Metlike pripravile podobno srečanje. Že zdaj upamo, da bo tokrat ostala zmaga doma.

MARTINA JAKOFČIČ

# Maček pod čelado

Čeprav rojen v Peči, je Črnogorec po očetu in materi, šolal pa se je v Prištini. Kot mnogi drugi otroci očetov vojakov je bil tudi Miodrag Krivokapić vzgajan brez predsodkov in obremenitev.

Priština ima v Miodragovem življenju pomen, zaradi česar se bomo ob njej nekoliko ustavili. Kot ubogljiv sin se sploh ni upiral očetovi želji, da študira pravo. Tri ali štiri leta je marljivo poslušal predavanja na pravo, ne zavedajoč se, da je okužen z neko strastjo. Še kot gimnazijec je bil član amaterskega



gledališča Miodrag Popović, kjer je odigral tudi svojo prvo vlogo, koflo Kote v Zamfirovi coni. Vlogo je dobil le zato, ker je s svojim glasom lahko najglasneje vzkliknil Taze alva!

Zatem se družina Krivokapić preseli v Beograd. Miodrag nadaljuje študij prava. Vendar to ne traja dolgo. Najprej je sporočil materi, zatem – deset dni kasneje – pa še očetu, da je opravil sprejemni izpit na akademiji za gledališče, film in televizijo v Zagrebu. Oče ga je nejevoljen poslušal in slednjič pristal pod pogojem, da nadaljuje študij tudi na pravo.

„Za sedaj še nisem izpolnil te obveznosti. Dal sem jim besedo, čeprav imam do nje odnos ‚ko bo, pač bo.‘“

Nekega dne, pripoveduje Miodrag, se je ustrašil tega, da bi postal pravnik. Zajela ga je panika, da bi se moral vse življenje družiti s paragrafi. Toda tudi tisti črv spoštovanja Talije, ki ga je nenehno razjedal, ga je gnal – malo, da si pomiri vest, malo pa tudi, da se preizkusi – in glejte Miodraga, kako leta 1971 študira igrarstvo. V teh kratkih letih, kajti kaj je osem let od študenta v skupini profesorja Jovančiča do danes, se je Krivokapić preizkusil v vseh medijih – v

gledališču, na filmu in televiziji. Imel je, kot bi temu lahko rekli, srečo. Mnogo je igral na sceni dramskega gledališča Gavella, v gledališču ITD, sedaj pa ga čaka nastop v Hrvaškem narodnem gledališču. Igral je tudi naslovne vloge, od sodobnih mladeničev do očetov svojih kolegov.

Osebnostno mislim, da je moje diplomsko delo, vloga Kapetana v Strindbergovem Očetu, z Branko Cvitković kot Lavro, najboljša od vsega, kar sem do sedaj storil.

– Kdaj ste čitali Čapkovega Švejka in kaj Copičevega Nikoletino?

„Eh... razumem, zakaj me to sprašujete! Skoraj sem pozabil. Veste, Maček ima podobnost z njima in je nima. Vendar mislim, da se Kapara razlikuje. Vojščak je, odločen človek. Predaja se do konca in najde izhod iz vsakega položaja. Zdi se mi, da je celovita osebnost.“

Miodrag Krivokapić je služil vojaški rok v Tuzli, ko je dobil ponudbo, da odigra deseterja Ilijo Kaparo, imenovanega Maček.

„Hm... ravno sem bil v tečaju za deseterja. Pa... vsili se ti to, pa če hočeš ali nočeš! Opazoval sem... toda mislim, da sem analiziral bolj sebe kot druge. Imel sem časa, da Kapari posredujem nekatera svoja čustva. Kaj bi tajil! Človek ne more pobegniti pred samim seboj, ne glede na to, za katero vlogo se pripravlja. Pri gledalcu se menjajo samo položaji...“

Vprašam Miodraga ali bi ponovno snemanje rodilo tudi novega, drugačnega Mačka. Odgovarja:

„Ne izključujem te možnosti. Ker je nanj, takšen, kot je, odločilno vplivalo tudi to, da sem odložil vojaško uniformo, da bi oblekel vojaški kostum. Da vam po pravici povem, pa sem prav v tem času bil pripravljen za delo, naravnost lačen igre.“

„Menim, da so igralci v glavnem zelo sramežljivi ljudje. To zveni protislovno, saj je igralski poklic takšen, v katerem se veliko kažemo. Vendar to trdim, ker poznam kolega iz svoje in meni bližnjih generacij. Zasebno se ne želim prikazovati, medtem ko na sceni naravnost uživam. Tedaj kolikor morem odkrijem sebe skozi masko in za hrbtom kakega lika.“



## Čas žive besede

Boj za živo besedo je pred kratkim sprožilo predsedstvo sveta ZSJ, najbolj goreči zagovornik tega pa je Mika Špiljak, predsednik jugoslovanskih sindikatov.

„To ni nikakršen sindikalni izum“, je pojasnil Špiljak. „V



revolucionarni preteklosti, ko je bilo naši partiji in delavskemu razredu najhujše, so bili govori v vnaprej zapisanim besedilom prava redkost. Ljudje so govorili s preprostimi besedami, iz srca, a z besedami, ki so jih vsi razumeli.“

Pogostokrat se dogaja, da delovni ljudje na delovnem mestu, v svoji delovni organizaciji, govorijo eno, na pomembnih sestankih pa prebirajo nekaj povsem drugega. Zato je obnova stare delavske navade zelo pomembna, saj bi to obogatilo našo samoupravno prakso. Bojimo se, da delegat ne bi „zinil kakšne neumnosti“ in tako osramotil ljudi, ki so ga delegirali, zato so govori posplošeni in deklarativni.

Res je tudi, da nekateri govori in dogovori morajo biti napisani. V našem primeru pa gre za stvari, kjer so pisane razprave nesposobna, zato tudi odvečna embalaža.

B. H.

## Pojedli 2000 stanovanj

Za pogostitve smo porabili več denarja kot za stanovanja. To se je zgodilo letos v Beogradu. Kakih 20 delovnih organizacij iz občine Stari grad je za reprezentanco porabilo več, kot je vse gospodarstvo s tega območja namenilo za stanovanjsko gradnjo. Žal pa se to ne dogaja le v Beogradu.

Lani so samo v ožji Srbiji porabili za reprezentanco 500, v SR Hrvaški pa 474 milijonov dinarjev. (Za tolikšen denar je – po sedanjih cenah – mogoče kupiti 22.650 „fičkov“ ali skoraj 2000 dvosobnih stanovanj).

Po vsem sodeč pa bo letošnje leto zdaleč presešlo lanskega in prejšnjega leta. Ta ugotovitev ni izvirna iz trte – poznamo namreč imena številnih kolektivov, kjer so se v prvem polletju stroški za reprezentanco večkrat povečali.

Pred nekaj leti smo začeli odločen boj proti reprezentanci kot razsipništvu in spekulaciji. In bitko smo dobili. Nekaj časa je vladalo zatišje, tedaj pa je zagrozil nov val. In kaj zdaj?

Nesmiselno bi bilo prepovedati reprezentanco, težko pa jo je tudi razumno omejiti. Ker se bo to vprašanje verjetno v kratkem znašlo na dnevnem redu nekaterih družbenopolitičnih organizacij in delovnih kolektivov, naj navedemo primer Švedske. V najbogatejši evropski državi lahko posameznik ali podjetje poslovnemu prijatelju ponudi kosilo, ki ne sme stati več kot 250 dinarjev. V



večini razvitih držav so na podoben način uredili vprašanje pogostitev, ki jih krijejo z družbenimi ali kolektivnimi sredstvi. Nemara ne bi bilo slabo, če bi prisluhnili tujim izkušnjam in nekako vendarle omejili reprezentanco. Nerazumna rast ni nikoli priporočljiva, zakaj naj bi bile gostije izjema.

J. Ž.

## Prešernova družba '78

Člani-naročniki bodo letos prejeli naslednji knjižni dar.:

**PREŠERNOV KOLEDAR 1979** bo kot osrednja knjiga zbirke letos še posebno zanimiv. V njem bodo poleg proze in poezije sodobnih slovenskih avtorjev tudi razprave o dogajanjih po I. svetovni vojni pa prispevek o novem mednarodnem ekonomskem sistemu, o pojavu evrokomunizma, zapis o starih slovenskih mestih, informativno bogat zapis pred olimpiado leta 1980 v Moskvi, pa še vrsta

drobnih zanimivosti in informacij. Knjigo velikega formata bodo krasile barvne reprodukcije slike znamenitega impresionista Matije Jame, obsegala pa bo okrog 200 strani.

Boris Režek: **CESTA NA MEJO**, roman – Sočno in živo napisana pripoved o koroških gruntarjih, njihovih hlapcih, deklah in dninarjih, ki oblikujejo in maličijo ljudi, tragična podoba razmer v predvojnem času, v kateri pa ob koncu le zaslutimo obljubo človeško boljnih dni.

Miško Kranjec: **ČARNI NASMEH**, dve povesti – Ob 70-letnici našega velikega pisatelja smo v zbirko uvrstili dvoje njegovih pripovednih biserov: „Čarni nasmeh“ in „Pot med blažene“. Obe lirsko otožni povesti bosta nedvomno ganili srce vsakega od bralcev.

Miran Ogrin: **VZHODNI VETER**, potopis – Naš znani popotnik je podnaslovlil svojo

pripoved: od Urala do Kitajske in do arabskih pustinj, v njegovih zapisih pa zaživi pred nami tisti svet, ki je od nekdaj buril domišljijo Evropejcev in ki nas še danes privlači s svojo tako drugačno, bogato raznolikostjo, skrivnostmi, posebnostmi in lepotami.

Draga Černelč, s sodelavci: **ALERCIJA**, zdravstveni priročnik – O alergiji, njenih vzrokih, posledicah in še zlasti o načinih zdravljenja vemo vse premalo, zato bo knjiga gotovo dobrodošla marsikomu in ne samo bolnikom.

Člani, ki so poravnali naročnino do 30. junija letos, bodo prejeli še nagradno knjigo:

Alan White: **PODNEBJE UPORA**, roman – Delo obravnava značilen primer nastanka in delovanja velemestne gverile na vročih tleh Ria de Janeira. Prodorno in pisateljsko slikovito opisuje razmere v senci kapitalistične strahovlade, kakr-

šna je značilna za mnoge dežele Južne Amerike, in vzroke, ki privedejo osrednje junake zgodbe do oboroženega upora z njegovimi tragičnimi posledicami.

Omenjeno knjigo lahko prejmejo tudi tisti naročniki, ki so se naročili na zbirko po 30. juniju, le da bodo morali ti doplačati zanj 50,- dinarjev (broširana) oziroma 65,- dinarjev (vezana).



Vse knjige bodo člani-naročniki prejeli v drugi polovici novembra.

## Bolniška na kvadrat

V Jugoslaviji je vsak dan odsotnih z dela približno 200

tisoč delavcev, bodisi upravičeno ali ne, vse to pa stane našo skupnost 40 milijonov dinarjev. Koliko znesejo boleznine oziroma za koliko se zmanjša družbeni proizvod, so pred kratkim izračunali statistiki.

Letni izdatki za boleznine oziroma manjši družbeni proizvod, ki je posledica odsotnosti z dela, znesejo približno 11 milijard dinarjev. S tem denarjem bi lahko pokrivali izgube v gospodarskih in družbenih dejavnostih v državi.

Izdatki za boleznine so še toliko pomembnejši v današnjem času, ko povsod, zlasti v zdru-



ženem delu, razpravljamo o poslovanju, tehtamo vsak izdelek in strošek, da bi tam, kjer jih je največ, zmanjšali izgube, oziroma povečali dohodek.

V velikih integracijskih sistemih so si izhod že poiskali: v tovarniških ambulantah in zdravstvenih centrih, ki jih podpirajo. Vendar je za zdaj še vedno veliko možnosti za brezdelneže in delomrzneže, ki še naprej pridno izkoriščajo boleznine.

B. H.

## Nezaupnica vratarjem



Ni vseeno, kdo sedi v vratarnici ob vratih v delovno organizacijo, kar se je izkazalo tudi v 15 karlovških tovarnah. Kontrola je enajst vratarjev zalotila, ko so dremuckali na delovnem mestu, štirje pa so bili, milo rečeno, pod vplivom alkohola.

Seveda se vse to ni zgodilo v eni sami noči, temveč v času sistematične kontrole o tem, kako deluje zaščita v delovni organizaciji. Čeprav je tudi to precej, pa je spodbudno dejstvo, da je bilo lani dvakrat več takih primerov, leto dni poprej pa kar sedemdeset.

Še vedno posvečamo čuvajski službi v delovnih organizacijah premalo pozornosti in ponavadi je videti, kot da bi to delo lahko opravljal kdorkoli.

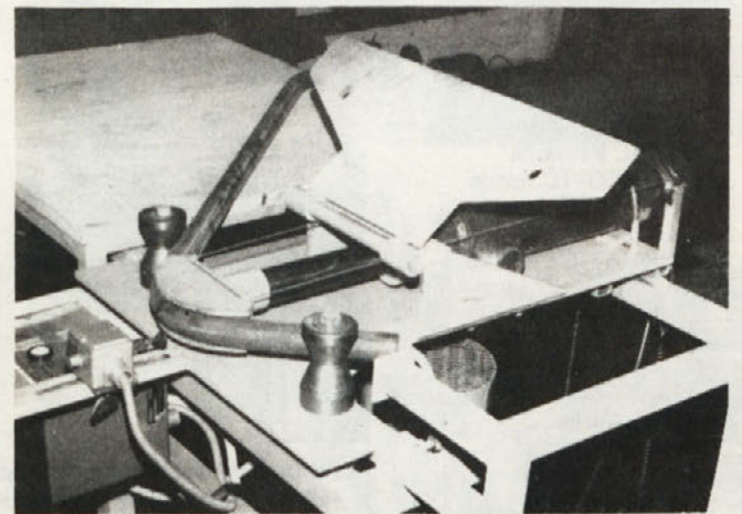
Zanimivo je, da dvema čuvajema niso izdali dovoljenja, da smeta nositi orožje, ker nista izpolnjevala pogojev, štirim čuvajem pa organizacija združenega dela niso mogle prepustiti orožja zato, ker niso imele zaupanja vanje. Hkrati pa jim toliko za-

upajo, da jim prepuščajo v varovanje milijonske vrednosti.

Medtem pa se ni zgodilo (razen dvakrat), da bi katerakoli osnovna organizacija ZK razpravljala o podobnih vprašanjih. To so prepustili kar vodilnim in disciplinski komisiji, kot da

tako pomembno vprašanje ne bi zaslužilo, da bi mu pozornost posvetili tudi komunisti. Pa ne zato, da bi izrekli razsodbo, temveč da bi presodili, ali se da pri teh stvareh kaj spremeniti.

S. M.



Na posnetku je stroj za zvijanje cevi. Skronstruirali so ga mehaniki, elektrikarji, najpomembnejše delo pa je opravil Tone Pezdirc, mehanik. Cevi bodo zdaj veliko hitreje zvite, kar niso mačje solze. Foto: Janez Žele

# Jubilanti dela

*Leto je naokoli.*

*Kako hiti čas!*

*Tako se nabere deset, dvajset, trideset let življenja, dela, veselja, skrbi, žalosti.*

*Ljudje se ob jubilejih obdarujemo, spomnimo se drug drugega.*

*Za deset dvajset in trideset let dela.*

*Tudi ob občinskem prazniku bo tako.*

*25. novembra v naši menzi. Prinašamo seznam jubilarov.*

*Vsem iskrene čestitke, izpolnitev vsega, kar si kdo želi. Najgloblje v srcu.*

UREDNIŠTVO

## 30 – LETNIKI

1. DRAKSLER Branko
2. JURAN Martina
3. JANKOVIČ Jože
4. JOVANOVIČ Momčilo
5. ERPO Sulejman
6. FLAJNIK Jure
7. VANDOT Jožica
8. ŠUMLJAJ Anton
9. ŠTERK Jože
10. KRALJ Marija
11. KUSTEC Martin
12. ZORE Alojzija
13. VERBANČIČ Zofija
14. CETIN Ivka
15. HENIGMAN Franc

## 20 – LETNIKI

1. VRGA Jožefa
2. RIBARIČ Viktorija
3. PUNGERČAR Marija
4. BEKELJA Terezija
5. PETRINA Jure
6. PAVLIHA Darinka
7. KOČEVAR Ana
8. PLANINC Andrej
9. GREGORIČ Frančiška
10. KOVAČIČ Justina
11. PATE HEMKA
12. ŠTERK Antonija
13. NENADIČ Dragica
14. PAVLINIČ Pavla
15. ZUPANČIČ Marija
16. RAJTER Avgust
17. PALIČ Antonija
18. MAKŠE Angela
19. GORŠE Josip
20. MATJAŠIČ Anton
21. STARC Bernarda
22. ZVONKOVIČ Anton
23. DRUGOVIČ Ana
24. MIKEŠIČ Slavo
25. HORVATIČ Francka
26. BAJUK Jože
27. PLANINC Danica
28. BOŽIČ Zorica
29. PERMOSER Filomena
30. LISAK Vlado
31. BEVC Anton
32. SMRAJC Marija
33. JUGOVIČ Jožefa
34. PAVLIČ Ana
35. KUCHAR Olga
36. MIHALJEVIČ Marija
37. ČORAGA Dana
38. DRAGOVAN Katica

39. VIVODA Anica
40. IVIČIČ Slavo
41. RADANOVIČ Alojz
42. SPUDIČ STJEPAN
43. TERNER Marija
44. BERUS Emilija
45. ŠUŠTARIČ Danica
46. SUŠANJ Ivanka
47. ŠPEHAR Katarina
48. GIZDARVEC Ana
49. BOŽIČ Ivanka
50. KARAS Francka
51. GAVEZ Marija
52. DRAGOŠ Marija
53. BEKELJA Ivan
54. VRANIČAR Martina
55. HRLEC Djurdjica
56. JURAJEVIČ Olga
57. BRODNIK Ana
58. ROMIH Marija
59. SIMONIČ Terezija
60. SBIL Anton
61. KAUPŠIN Jože
62. MITALKOVSKI Stepan
63. KALAR Dragica
64. ŠOŠTARIČ Rezka
65. ŠUŠTARIČ Ana
66. PAPEŽ Frančiška
67. LOZAR Štefka
68. JUSTIN Alojz
69. MAUSAR Jože

70. PLEVNIK Marija
71. ROPRET Gizela
72. MOČAN Jožefa
73. BLAŽIČ Antonija
74. CETIN Ivan
75. ROŽMAN MAJDA
76. CVETKOVIČ Štefca
77. JANŽEKOVIČ Olga
78. ŠPILER Vera
79. MUHIČ Ana
80. OKORN Anton
81. ŽELJKO Marija
82. AVGUŠTINČIČ Štefka
83. PLUT Slavica
84. MAREGA Sonja
85. KOS Vida
86. SIMONIČ Jože
87. VOLF Ana
88. ČRNUGELJ Ana
89. KOČEVAR Ana
90. SLUGA Jožefa
91. SUKOVIČ Jože
92. BABIČ Mihael
93. MALEŠIČ Marjan
94. NASTAV Jože
95. DOLINŠEK Angela
96. STEGU Nada
97. KLEŠNIK Marija
98. SKAMLEC Vlado
99. BUCALO Dušan
100. KOBE Mihael
101. MIHALJEVIČ Matija
102. PRIJANOVIČ Karlina
103. KOLENAC Janko
104. STANKOVIČ Matilda
105. MALEŠEVAC Slava
106. DRUGOVIČ Jožefa
107. ZUPANČIČ Štefanija

## 10 – LETNIKI

1. ŽAGAR Jožica
2. RESJAN Ana
3. OGORELČ Jožica
4. VERGOT Željko
5. DIM Sonja
6. CRNIČ Peter
7. OFAK Stanislava
8. PERIČAK Josip
9. KRZNARIČ Anton
10. TRČEK Marija
11. HOTKO Rozalija
12. MIHALIČ Viktorija

13. MACELE Marija
14. KLEPEC Marija
15. PANJAN Marija
16. SMILJANIČ Dragica
17. CINDRIČ Slavica
18. BUTALA Albina
19. ŠUŠTARIČ Milena
20. ŽALEC Mimica
21. RAJŠEL Jožica
22. BOBNAR Jožefa
23. KRMAR Štefka
24. KREMESEK Jožica
25. CESAR Alojz
26. JAKLJEVIČ Nada
27. ZVONKOVIČ Marica
28. JAKLIČ Milena
29. BOŠNJAK Darinka
30. BUČAR Jože
31. RUS Anica
32. HORVAT Ivan
33. BREZNIK Anton
34. OFAK Jure
35. BOŽINOVSKI Zdenka
36. VIKTOROVSKI Branka
37. POPOVIČ Dragica
38. ŽUNIČ Jožefa
39. ŠOŠTARIČ Dragica
40. BRODARIČ Marija
41. ŽUGELJ Veronika
42. BRAJKOVIČ Marica
43. BROZ Ivan
44. KRZNARIČ Marija
45. POVŠE Ana
46. ŽALEC Anica
47. BRINC Marija
48. VRTIN Marija
49. FIR Jožefa
50. PRISELAC Milka
51. RADKOVIČ Marica
52. ROŽAJEC Mehmed
53. MALEŠIČ Lidija
54. MLAČAK Ana
55. VRANIČAR Stanko
56. KOČEVAR Mira
57. REŽEK Martin
58. FILIPČIČ Darinka
59. ŽVAB Marija
60. VIRANT Ana
61. KRAJAČIČ Branka
62. KIRIN Mijo
63. VIDIČ Antonija
64. PAVLOVIČ Draga
65. IVEC Cvetka
66. FRIGELJ Vesna
67. GAŠPERIČ Anton
68. PROSENIK Dragica
69. NEMANIČ Marija
70. STUPAR Alojzija
71. JAKLIČ Antonija
72. STEKOVIČ Milica
73. GRAHEK Mirko
74. ŠIKONJA Sonja
75. ŠUŠTARIČ Marija
76. ČEMAS Edvard
77. NENADIČ Milenko
78. STOJNEV Marija
79. KOZJAN Stevo
80. JOSIČ Ana
81. DRAGOVAN Marija
82. FRANKOVIČ Ivanka
83. MUŠIČ Nikolaj
84. VUJASINOVIČ Dara
85. ŠTRUCELJ Anton
86. VUKMANIČ Nikola
87. PUST Kristina
88. ZEC Dragica
89. MATJAŠIČ Martin
90. DRAKULIČ Danica
91. MAJHEN Rudolf



Predsednik Izvršnega sveta Socialistične republike Hrvatske tovariš Peter Flekovič je poudaril v svojem govoru ob otvoritvi nove tovarne otroške konfekcije v Žakanju povečano skrb za razvoj nerazvitih predelov. Sem sodi tudi ozaljska občina. Foto: Janez Žele

Poleg metliške folklorne skupine, karlovskega okteta in recitatorske skupine pionirjev iz Ozlja je v kulturnem programu sodelovala tudi Marija Jakljevič.



(nadaljevanje na 7. st.)

(nadaljevanje s 6. st.)

92. AUGUSTIČ Zlatko  
 93. ŠTIMAC Miroslav  
 94. GOLEŠ Marija  
 95. HERAK Katarina  
 96. MALNARIČ Martin  
 97. TOTTER Vida  
 98. MOLEK Milena  
 99. VIKTOROVSKI Jure  
 100. STANEK Anton  
 101. GOJMERAC Ljuba  
 102. HOČEVAR Iván  
 103. MAVSAR Marija  
 104. LEVAI Barbara  
 105. SLOBODNIK Alojzija  
 106. DRAKULIČ Jure  
 107. NOVAK Jože  
 108. KOŽELJ Katica  
 109. ŠUKLJE Ivanka  
 110. FIR Anton  
 111. MALIČ Marija  
 112. ŠOMIN Ljubica  
 113. CIGIČ Dragutin

114. ŠTRAVS Dragica  
 115. KURE Frančiška  
 116. KOLENAC Vladimir  
 117. STAREŠINIČ Julij  
 118. RAJŠELJ Marija  
 119. ILIJANIČ Katica  
 120. JAKŠA Marija  
 121. ŽLOGAR Anton  
 122. ŠKVARČ Franc  
 123. PUŠIČ Frančišek  
 124. ŠUKLJE Marija  
 125. BLAGUŠEVIČ Amalija  
 126. BREZOVAR Marija  
 127. GORNIK Ivan  
 128. OMERZEL Anton  
 129. GORNIK Jože  
 130. ŠTEFANIČ Marija  
 131. KOČEVAR Ivanka  
 132. PETRIČ Terezija  
 133. LEVSTIK Serafina  
 134. NOVOSEL Jure  
 135. PUNBERT Jo e  
 136. PLANINC Ana

137. ŠTRUCL Ana  
 138. TEŽAK Martin  
 139. GERKŠIČ Jože  
 140. JUG Ivanka  
 141. BOHTE Anton  
 142. VARDIJAN Terezija  
 143. ČRNIČ Vida  
 144. CIGIČ Ivan  
 145. OMERZEL Miloš  
 146. JARC Ana  
 147. DRAGOVAN Ana  
 148. VUJASINOVIČ Slavo  
 149. ŠIŠKO Vera  
 150. BAHGR Frančiška  
 151. GLIHA Alojzija  
 152. PRIBIČEVIČ Nada  
 153. ANGELOVSKI Angela  
 154. ŠTRUCELJ Vinko  
 155. ČUFER Helena  
 156. BELAVIČ Janko  
 157. HRASTAR Rudolf  
 158. OGULIN Janez  
 159. UREK Anica  
 160. PUNGERČAR Anica

161. NEMANIČ Martin  
 162. PENIČ Anton  
 163. ČRNUGELJ Jemej  
 164. GRGIČ Marija  
 165. GROBOTEK Dragica  
 166. GORNIK Ana  
 167. NOVOSEL Stjepan  
 168. RADMAN Nikola  
 169. PETERLIN Amalija  
 170. RADAKOVIČ Barica  
 171. JURAJEVČIČ Milena  
 172. BAHORIČ Katarina  
 173. STARIHA Ivana  
 174. MUELLER Zofija  
 175. AVGUŠTIN Alojz  
 176. ŠOMIN Josip  
 177. HORVAT Marija  
 178. JAKOFCIČ Anton  
 179. MRAZOVIČ Vida  
 180. RIBARIČ Emil  
 181. KAMBIČ Martin  
 182. IVOŠEVIČ Rade  
 183. PRAŠIN Zora

PROSLAVA V FOTOGRAFIJI – PROSLAVA V FOTOGRAFIJI – PROSLAVA V FOTOGRAFIJI – PROSLAVA

1. SLIKA

Metliška folklorna skupina „Ivan Navratil“ je nastopila v kulturnem programu in požela veliko odobravanja številnega občinstva.



2. SLIKA

Direktorica tozda Konfekcija Anica Cej je med drugim povedala, da se je „Beti“ za to gradnjo odločila tudi zato, ker je v sosednji ozaljski občini, ki šteje 17.000 prebivalcev, komaj 600 zaposlenih.



3. SLIKA Mladi pa so pripravili tudi priložnostni kulturni program. Foto: Janez Žele

4. SLIKA

Otvoritve nove tovarne, ki je tudi rezultat vse boljšega med-republiškega sodelovanja, sta se v nedeljo, 8. oktobra, udeležila tudi predsednika izvršnih svetov Slovenije dr. Anton Vratuša in Hrvaške mag. Petar Fleković, ki je imel tudi daljši govor.



5. SLIKA

Trak pred vhomom v novo tovarno je prerezala predsednica delavskega sveta tozda Konfekcija Vera Klobučar. V Žakanju v nerazviti ozaljski občini je v „Betijini“ tovarni zaposlenih 200 delavcev, med njimi največ žensk, med katerimi se jih je prej precej vozilo v Metliko.

6. SLIKA

Nova tovarna otroške konfekcije v Žakanju je z opremo vred veljala 45 milijonov dinarjev, financirali pa so jo iz fonda za razvoj gospodarsko manj razvitih krajev Hrvaške, kreditom zagrebske Ljubljanske banke, z inozemskimi posojili ter lastnimi sredstvi „Beti“.



## Spomini na Pariz

Ob našem prihodu je bil Pariz deževen. Sploh se vreme tu, tako so mi povedali, zelo rado na hitro spreminja. Posije sonce, hip nato imaš vlago v čevljih, vendar te mesto prevza-

### BORKAM IN AKTIVISTKAM NOV

V jeseni 1942 je začelo izhajati prvo žensko glasilo v okupirani Sloveniji: „NAŠIM ŽENAM“. 15. oktobra 1978 je tov. Mara Rupena – Osolnik na osnovni šoli na Mirni odprla razstavo „KP Jugoslavije v boju za emancipacijo žensk“ in ob tej priložnosti povabila delegatke prvega kongresa SPŽZ, ki je bil v jeseni 1943 v Dobmiču, da bi sodelovale pri zbiranju dokumentov ter pričevanj o pomembnem deležu slovenskih žensk v NOB.

Zato prosimo vse bralke našega glasila, da pogledajo, ali nimajo morda doma shranjene iz vojnih let kakšne številke časopisa „Našim ženam“, kakšne partizanske propustnice ali karkoli drugega, kar bi našlo svoje mesto v zbirki dokumentov te rastave, ki zdaj potuje po slovenskih šolah. Zlasti delegatke I. kongresa SPŽZ, aktivistke OF in borke NOV vljudno prisimo, da bi tako gradivo poslane na naslov: Mara Rupena – Osolnik, 61000 LJUBLJANA, Gregorčičeva 9–a.

Vežilo, glasilo DO Beti in Komet ureja uredniški odbor: Toni Gasperič (glavni in odgovorni urednik), Slobodanka Videtič, Dragica Nenadić, Desimir Milovanović, Cveto Rus, Zdenka Jarnjević, Viktor Kozjan, Jože Gerkiš, Tone Omerzel, Ivica Rajgelj, Jožica Cigič, Zdenka Gerkiš, Branko Herak, Milena Pavuna, Zvonka Gorenc, Sonja Zorc, Marjetka Zele, Milka Mavrin, Dalibor Hrste, Vera Kostevec, Martina Jakofčič, Ivan Bordarić in Irena Kostevec. Tehnična urednika: Dušan Pezelj in Janez Pezelj. Vežilo izhaja v nakladi 2100 izvodov, in sicer enkrat na mesec. Priprava in stavek: ČZP Dolenjski list, Novo mesto, tisk: Knjigotisk, Novo mesto. Naslov izdajatelja: Beti, Tovarniška 2, Metlika.

me, da pozabiš na takšne in podobne malenkosti. Štirje dnevi, toliko časa smo imeli namreč na razpolago za ogled sejma ženske mode, so premalo, da bi pomolil človek svoj radovedni nos v stvari, ki ga zanimajo, šokirajo, presenetijo, navdušijo, da prične verjeti stavku, ki ga je izrekel, sam ne vem, kdo: Vide ti Pariz in – umreti.

Pariz ima veliko prijateljske noči, počestnic, ki prodajajo ljubezen, toda ta podatek je bolj zanimiv za samske turiste kot za poslovneže, četudi tudi slednje zasrbi. Večmilijonsko mesto prav zaivi zvečer, ponoči, akoravno tudi podnevi ulice niso puste. Če boste slišali v Parizu domačo besedo, naj vas to preveč ne gane. Slovenci so potujoč narod in v metroju lahko mimogrede srečaš Zdenko iz Emone ali Cvetko iz celjskega Topra.

Na sejmu ženske mode je bila gneča, manjša, kot sicer, so rekle naše kreatorke, vendar kljub temu. Od hoje se ti spremene noge v buhteljne, oči pa od gledanja v nadevane paprike, želodec se ti lepi na hrbtenico, kajti časa za obilnejše obroke ni. Premalo sem podkovan o tem, kakšna bo ženska moda v prihajajoči sezoni, da bi se o tem lahko razpisal na dolgo in široko. Videl sem, da prevladujejo bordo barva, siva, kombinacija rdeče in črne, videl sem kopico modnih revij kar na razstavnih prostorih, sejmišče je vrelo, glasba bučala, vzdušje je bilo drugačno, kot smo ga vajeni iz Ljubljane, Beograda, Zagreba ali Sarajeva. Pariški sejem ima namen zaključevanja in ne toliko ogledovanja. Ka é, da je filmski idol John Travolta poneumil tudi modo: moški se odevajo v ohlapne srajce, tudi hlače niso ozke, okrog vratu pa se jim vijejo široki in dolgi šali. Občutek dobiš, da je moderno vse, kar je neurejeno, plahutajoče, drzno, mladostno, morda kričeče, če hočete – izvimo, domiselno, brez okovanosti in malomeščanskih okvirov.

Pariz je mesto belih, črnih, rumenih, rdečih, starih, mladih, namazanih in neposlanih obrazov, je mesto vseh narodnosti, kulturnih spomenikov, galerij, cerkva, velikih trgovin, v katere vse pogosteje zahajajo naši ljudje, kajti Trst ali Gorica nista več moderna, nista simpatična, ne ustrezeta več našim prefinjenim okusom.

V podzemni železnici pa vidiš miši, čeprav nisi kronik in hitro se lahko izgubiš, če si iz Metlike, iz mesteca z nekaj hišami, z nekaj ljudmi in z veliko problemi. Koliko neki jih imajo šele Parižani? Končno pa pri-

letiš na zagrebško letališče s steklenico wiskija in s škatlo cigaret.

Pa spet vse po starem.

T. G.

## Tekmovanja

V športni dvorani pri osnovni šoli je bilo kviz tekmovanje Samoupravljanje – naša sedanjost in naša prihodnost. Sodelovali sta dve ekipi: mešana ekipa mladincev iz Metlike s predstavniki JLA iz Črnomlja in ekipa Beti s predstavniki JLA iz Črnomlja.

Vprašanja na temo „Deset kongresov partije“ so bila dokaj obsežna in težka. Ekipo Beti so zastopali: Martina Jakofčič, Brane Zvonkovič in Tončka Žlogar. Mladinci iz Metlike in vojaki gamizije iz Črnomlja so pripravili bogat kulturni program, škoda pa je, da je bil kviz kljub kulturni revščini v mestu slabo obiskan.

MARTINA JAKOFČIČ

## Žakanje je zaživelo

Tistega meglenega oktobrskega jutra je bila moja pot v službo nekoliko daljša kot sicer. To je bil moj prvi dan dela v obratu otroške konfekcije v Žakanju. S strahom sem se ustavila pred stavbo z rumenimi okni, oddaljeni dobra dva kilometra iz Metlike. Ko sem vstopila v prostorno in svetlo šivalnico, sem obstala: „Tu bo torej teklen moj vsakdanji delavnik.“

Prve delavke so že posedle za šivalne stroje. Na njihovih obrazih sem opazila vznemirjenost. Oglasila se je pesem strojev, šum tekočega traku je prezal tišino. Večbarvne škatle so se razkropile po traku. Po zvočniku se je oglasila pesem, prijetna, domača. Prva tesnoba je izginila.

Danes, po dobrem mesecu, nas je tu zaposlenih osemdeset. Delavke, v glavnem so s Hrvaškega, so zadovoljne, saj delajo v boljših razmerah, pa še pot v službo je krajša. Za oddaljene pa je organiziran prevoz z avtobusom.

Tudi tekoči trak je velika prednost za to vrsto proizvodnje, ker ni nepotrebnih sprehajanj, delo teče tekoče, a tudi pregled nad nedokončano proizvodnjo je večji.

Delamo v glavnem otroške pajace iz striženega pliša za

madžarsko in domače tržišče. Imamo lepo urejeno menzo, v kateri malicamo. Hrano nam pripeljejo iz Metlike. Tudi garderobe so prikladne. Tu se delavke preobujemo, pustimo vso prtljago in pridemo v šivalnico v copatah.

Žakanje je prvi obrat v Beti, ki ima vgrajeno ozvočenje. Tako med delovnim časom poslušamo glasbo iz radijskih studijev, po zvočniku pa objavljamo tudi razna obvestila.

Vsi, ki smo tu zaposleni, se zavedamo, da moramo upravičiti zaupanje, in neprestano stremeti k večji produktivnosti in boljši kvaliteti.

JOŽICA KLEMENČIČ

### IZREKI POMEMBNIH MOŽ

#### O DELU:

*Kar vedno delaš, delaj pametno in misli na konec.*

GOETHE

*Kdor nikdar ne začne, tudi ne more nikdar končati.*

ANTUN NEMČIČ

*Kadar se malo dela, se zelo veliko teoretizira.*

BALZAC

*Nobena druga stvar na svetu me ne prevzame tako, kot delo: cele ure lahko sedim in ga opazujem.*

K. JEROME

*Najbolj delavni del človeškega telesa so komolci.*

RONALD SIRL

*Delo nas osvobaja treh velikih zlov: dolgočasje, pregrehe in pomanjkanja.*

VOLTAIRE

*Odgovorni smo za to, kar delamo, pa tudi za tisto, česar ne delamo.*

VOLTAIRE

#### O DENARJU:

*Ko sem bil mlad, sem verjel, da je denar v življenju najvažnejši. Sedaj, ko sem se postaral, to vem.*

OSCAR WILDE

*Denar je šesti čut, brez katerega ne moremo uporabljati preostalih pet.*

MAUGHAM

*Ne posojaj denarja prijatelju, ker boš ostal brez denarja ali pa izgubil prijatelja.*

ALBANSKI PREGOVOR

*Če denar resnično ne prinaša sreče, potem ga vrnite.*

JULES RENARD